

MRF 2024.102

Planklagenævnets afgørelse af 16. april 2024, j.nr. 23/14555 og 24/01147

Lokalplan for opstilling af 11 vindmøller i Ulkær Mose ikke ugyldig, da kommunens væsentlighedsvurdering af påvirkning af ynglefugle i nærliggende Natura 2000-område var tilstrækkelig, og da oplysninger fra DOF-databasen var suppleret af feltundersøgelser. Minimumskrav til miljørapporten var opfyldt, da okker, jordbalance og terrænregulering samt påvirkning på § 3-lokaliteter var beskrevet i tilstrækkeligt omfang.

Ikast-Brande Kommune vedtog den 9. oktober 2023 endeligt lokalplan nr. 447, Vindmølle, Ulkær Mose, med tilhørende miljørapport. Planen muliggjorde opstilling af 11 vindmøller med en totalhøjde på 150 m i Ulkær Mose beliggende ca. 2,4 km nordvest for Natura 2000-område N53, Sepstrup Sande. Udpegningsgrundlaget omfattede bl.a. hvepsevåge, trane, stor hornugle, natravn, isfugl, sortspætte, hedelærke og rødrygget tornskade, som alle er ynglefugle, samt damflagermus. Nærmeste vandløb udgjorde Storå/Højris Å, Mosegrøften/Sognegrøften, der løb gennem planområdet og var beskyttet efter naturbeskyttelseslovens § 3. Endvidere var dele af området kortlagt som okkerpotentielt område med stor risiko for okkerudledning. Planklagenævnet havde i **MRF 2022.134 Pkn** ophævet kommuneplantillæg og lokalplan, der muliggjorde samme vindmølleprojekt, med henvisning til, at kommunen ikke havde haft tilstrækkeligt grundlag for at vurdere planernes påvirkning af det nærliggende Natura 2000-område, da oplysningerne om fuglebeskyttelsesområdet primært bestod af oplysninger fra DOF-databasen, og der ikke var foretaget konkrete undersøgelser. En gruppe beboere i området (N) påklagede vedtagelsen af den nye lokalplan samt miljøvurderingen og anførte navnlig, at undersøgelsen af fuglene på udpegningsgrundlaget for Natura 2000-området var utilstrækkelig, og at naboer til ikke i tilstrækkelig grad var inddraget, herunder indkaldt til borgermøde, selvom kommunen havde udarbejdet en ny miljørapport i forbindelse med det nye planforslag. N anførte videre, at beregningerne om at hindre okkerforurening ved grundvandsenkning var utilstrækkelige, at planerne tillod tilstandsændring i § 3-vandløbene, at vindmøllerne ville blive opstillet få meter fra en § 3-beskyttet mose, og at miljørapporten ikke klart beskrev, hvordan der kunne skabes jordbalance, når området skulle ændres til lavbundsområde, og terrænet ændres. Planklagenævnet (formanden) konstaterede indledningsvis, at der med hensyn til påvirkning af Natura 2000-området var udarbejdet en væsentlighedsvurdering

(screening), der konkluderede, at vindmøllerne ikke have en negativ påvirkning på fuglearterne på udpegningsgrundlaget, hvilket ud over oplysninger fra DOF-databasen var baseret på en feltundersøgelse foretaget 6 dage henover sommeren. Heraf fremgik, at området ikke var artsrigt, og at der ikke var væsentlige forekomster af beskyttede arter. På denne baggrund fandt nævnet, at kommunens vurdering af planens påvirkning af ynglefugle på Natura 2000-områdets udpegningsgrundlag var tilstrækkelig. Ift. høringsprocessen fandt nævnet, at kommunen havde overholdt reglerne om offentlighedsperiode i planlovens § 27, stk. 1, 1. pkt., jf. § 24, stk. 5, med henvisning til høringsperioden på 8 uger. Nævnet fandt videre, at kommunen havde inddraget de indkomne indsigelser i behandlingen af planforslaget og miljørapporten. Hvad angik kommunens miljøvurdering fandt nævnet, at kommunen havde overholdt miljøvurderingslovens minimumskrav til indholdet af en miljørapport, da kommunen havde foretaget en tilstrækkelig undersøgelse og vurdering af påvirkningen fra okker af vandløb ved grundvandsenkning. Nævnet lagde vægt på, at redegørelsen og miljørapporten på grundlag af undersøgelser indeholdt en beskrivelse ift. vandområdeplanerne samt § 3-områderne og okkerkortlægningen i området, og at miljørapporten beskrev inkorporerede afværgeforanstaltninger, der skulle sikre vindmøllerne ikke påvirkede § 3-vandløbene negativt. Dog bemærkede nævnet, at det var uhensigtsmæssigt, at den offentliggjorte miljørapport ikke indeholdt de beregninger, der lå til grund for rapportens konklusioner. Dette kunne dog ikke føre til ugyldighed, og beregningerne indgik i den miljørapport, der var forelagt byrådet ved planvedtagelsen. Videre fandt nævnet ift. § 3-lokaliteter i planområdet, at der i et tilstrækkeligt omfang var redegjort for planens påvirkning af disse lokaliteter. Det fremgik af miljørapporten, at flere møller skulle placeres tæt på § 3-beskyttet natur, hvoraf den tætteste placering var inden for 15 m, og at adgangsveje enkelte steder ville løbe på tværs af beskyttet eng og krydse et beskyttet

MRF 2024.102

vandløb, men det var vurderet, at projektforslaget ikke ville påvirke § 3-natur negativt. Nævnet fandt derfor, at miljøvurderingslovens minimumskrav var overholdt med bemærkning om, at der ikke er noget til hinder for, at der blev vedtaget en plan, som forudsatte dispensation fra § 3. Hvad angik jordbalance og terrænregulering fandt nævnet, at kravene til miljørapporten var

overholdt, da jordbundsforholdene var beskrevet, og da der var fastsat bestemmelser om terrænregulering. Nævnet udtalte hertil, at kommunen ikke var forpligtet til i nærmere omfang at beskrive, hvordan jordbalance opnås inden for planområdet. På denne baggrund kunne nævnet ikke give medhold i klagen.

Kommentar: Afgørelsen adskiller sig fra ophævelsen og hjemvisningen af det tidligere plangrundlag for samme projekt i **MRF 2022.134 Pkn** ved, at kommunen havde gennemført feltstudier som led i sagens oplysning. I relation til miljørapporten af plangrundlaget er det velbegrundet, at miljørapporten ikke belyser, om der kan meddeles dispensation fra naturbeskyttelseslovens § 3, da dette ikke reguleres ved lokalplan. Anderledes forholder det sig med VVM-tilladelser efter miljøvurderingslovens § 25, hvilket uddybes i kommentaren til Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse af 6. maj 2024 (j.nr. 23/14556) om stadfæstelse af VVM-tilladelsen til det omhandlede projekt (bringes på MRF på et senere tidspunkt).

Afgørelse i klagesag om Ikast-Brande Kommunes endelige vedtagelse af lokalplan nr. 447, Vindmøller, Ulkær Mose, Det åbne land, med tilhørende miljørapport

Sag: 23/14555, 24/01147

Dato: 16. april 2024

Ikast-Brande Kommune vedtog den 9. oktober 2023 endeligt lokalplan nr. 447, Vindmøller, Ulkær Mose, Det åbne land, med tilhørende miljørapport.

En gruppe af beboere i området har klaget over planvedtagelsen og miljøvurderingen.

I denne afgørelse har Planklagenævnet behandlet følgende spørgsmål:

- Om reglerne om Natura 2000-områder er overholdt i forhold til fugle og flagermus.
- Om kommunens inddragelse af borgerne er i overensstemmelse med miljøvurderingslovens og planlovens regler.
- Om miljøvurderingslovens minimumskrav til en miljøvurdering er opfyldt i forhold til grundvand og okker, § 3-beskyttet natur og jordbund.

Planklagenævnet kan ikke give medhold i klagen over miljøvurderingen.

Planklagenævnet kan heller ikke give medhold i klagen over den endelige vedtagelse af lokalplanen.

Det betyder, at lokalplanen med tilhørende miljørapport fortsat gælder.

-

Indhold

1. Sagens oplysninger
 - 1.1. Området og plangrundlaget
 - 1.2. Klagen og bemærkninger hertil
2. Planklagenævnets bemærkninger og afgørelse
 - 2.1. Planklagenævnets kompetence
 - 2.2. Påvirkning af Natura 2000-område
 - 2.3. Høringsprocessen
 - 2.3.1. Klagen
 - 2.3.2. Generelt om høringsprocessen
 - 2.3.3. Planklagenævnets vurdering
 - 2.4. Kommunens miljøvurdering
 - 2.4.1. Miljøvurderingsloven generelt
 - 2.4.2. Generelt om indhold af miljørapporten
 - 2.4.3. Grundvand og okker
 - 2.4.4. § 3-beskyttede områder
 - 2.4.5. Jordbalance og terrænregulering
3. Afsluttende bemærkninger

1. Sagens oplysninger

1.1. Området og plangrundlaget

Området

Sagen vedrører lokalplan nr. 447, Vindmøller, Ulkær Mose, Det åbne land.^[1]

Planområdet ligger i landzone sydøst for Ikast by i et lavtliggende engområde umiddelbart syd for [Vej1].

Planområdet udgør et areal på ca. 80 ha og består primært af intensivt dyrkede marker adskilt af levende hegn og spredte vandhuller samt eng-, mose- og hedestykker.

Nærmeste vandløb er Storå/Højris Å, Mosegrøften/Sognegrøften og Afledningsgrøften, der alle passerer gennem planområdet og er beskyttet i medfør af naturbeskyttelseslovens § 3.^[2]

Dele af planområdet er kortlagt som okkerpotentielt område med stor risiko for okkerudledning.

Planklagenævnets afgørelse af 13. maj 2022

Planklagenævnet traf den 13. maj 2022 afgørelse om ophævelse og hjemvisning af kommunens endelige vedtagelse af lokalplan nr. 276,

Vindmøller, Ulkær Mose, Det åbne land, med tilhørende miljørapport.³

Det vedtagne plangrundlag

Lokalplan nr. 447 muliggør opstilling af 11 identiske vindmøller med en totalhøjde på op til 150 m med en indbyrdes afstand på ca. 340 m.

Det er en forudsætning for realiseringen af planen, at i alt 11 eksisterende vindmøller omkring planområdet nedtages.

I forbindelse med planvedtagelsen er der bl.a. udarbejdet:

- Miljørapport, marts 2023
- Miljøkonsekvensrapport, marts 2023
- Fugleundersøgelse ved Ulkær Mose, december 2022
- Okker forundersøgelse af arealer ved Storåen for Ulkær Mose Vindpark, december 2022
- Flagermusundersøgelse, september 2020

Kommunen har den 10. november 2023 truffet afgørelse om § 25-tilladelse til projektet. Det fremgår af miljørapporten, s. 3, at undersøgelser og vurderinger i rapporten er baseret på de mere omfangsrige miljøundersøgelser i den samlede miljøkonsekvensrapport for projektet.

Kommuneplangrundlaget

Da lokalplanen blev vedtaget endeligt, gjaldt kommuneplan 2021-2033 for Ikast-Brande Kommune.

Natura 2000

Nærmeste Natura 2000-område, N53, Sepstrup Sande, Vrads Sande, Velling Skov og Palsgård, omfatter habitatområde H49, Sepstrup Sande, Vrads Sande, Velling Skov og Palsgård Skov, og fuglebeskyttelsesområde F34, Skovområde syd for Silkeborg. Fuglebeskyttelsesområde F34 ligger ca. 2,4 km sydøst for planområdet.

Udpegningsgrundlaget for fuglebeskyttelsesområde F34 omfatter ynglefuglene hvepsevåge, trane, stor hornugle, natravn, isfugl, sortspætte, hedelærke og rødrygget tornskade.^[3]

På udpegningsgrundlaget for habitatområde H49 er blandt andet damflagermus.^[4]

1.2. Klagen og bemærkninger hertil

Planklagenævnet har under sagens behandling modtaget de dokumenter vedrørende sagens indhold, der fremgår af Bilag 1 sidst i denne afgørelse.

Planklagenævnet modtog klagen fra kommunen den 15. december 2023.

Klagen og de bemærkninger, der er modtaget i klagesagen, er alene kort gengivet i afgørelsen, men de er indgået i sagsbehandlingen i deres helhed.

Der er også klaget over kommunens afgørelse om § 25-tilladelse til projektet. Sagen behandles af Miljø- og Fødevareklagenævnet.

2. Planklagenævnets bemærkninger og afgørelse

2.1. Planklagenævnets kompetence

Afgørelser efter miljøvurderingsloven kan påklages efter de klageregler, der er fastsat i den lovgivning, som planen eller programmet er udarbejdet i henhold til, jf. § 48, stk. 1, i miljøvurderingsloven.⁶

Den lokalplan, som denne sag vedrører, er udarbejdet i henhold til planloven, og overholdelsen af miljøvurderingslovens bestemmelser i forbindelse med planvedtagelsen kunne derfor påklages til Planklagenævnet.

Planklagenævnet kan tage stilling til retlige spørgsmål i forbindelse med en kommunes udarbejdelse af en plan, jf. § 58, stk. 1, nr. 3, i planloven.^[5]

Retlige spørgsmål omfatter alle spørgsmål om lovligheden eller gyldigheden af truffne afgørelser, herunder fortolkning eller forståelse af lovbestemmelser samt overholdelse af almindelige forvaltningsretlige grundsætninger.

Det er ikke et retligt spørgsmål, om en plans indhold er hensigtsmæssigt. Endvidere fastlægger miljøvurderingsloven ikke grænser for, hvad myndighederne kan beslutte af politiske, økonomiske eller andre grunde, men stiller alene krav til procedurerne og indholdet af grundlaget for beslutningerne forud for vedtagelse af planer omfattet af loven. Begrænsninger i niveauet for tilladelige miljøpåvirkninger følger af anden lovgivning.

2.2. Påvirkning af Natura 2000-område

Klagen

Det fremgår af klagen, at der siden Planklagenævnets afgørelse i maj 2022 er observeret fugle i området, der er på udpegningsgrundlaget for de nærmeste Natura 2000-områder, men at kommunens observationer udelukkende er foretaget i sommermånederne på seks forskellige dage, hvorfor undersøgelsen ikke er fyldestgørende i forhold til trækfugle. Klageren bemærker hertil, at kommunens observationer ikke er tilgået DOF-basen.

Det fremgår endvidere af klagen, at der i 2022 er foretaget ændringer i metodeafsnittet i en tidligere udarbejdet rapport om forekomst af flagermus ved Ulkær Mose, men at der ikke er foretaget nye undersøgelser.

Generelt om Natura 2000-områder i forbindelse med planvedtagelser

Væsentligheds- og konsekvensvurderinger

I fuglebeskyttelsesdirektivet^{[6][7]} og habitatdirektivet^[8] er der fastsat regler om oprettelse af internationale beskyttelsesområder. Der er på den baggrund oprettet Natura 2000-områder, som omfatter habitatområder efter habitatdirektivet og/eller fuglebeskyttelsesområder efter fuglebeskyttelsesdirektivet. Nogle af Natura 2000-områderne omfatter desuden Ramsar-områder efter Ramsar-konventionen. Habitatområderne omfatter bestemte naturtyper og/eller dyre- eller plantearter, og fuglebeskyttelsesområderne omfatter bestemte fuglearter. De naturtyper eller arter, der er beskyttede i det konkrete habitat- eller fuglebeskyttelsesområde, kaldes udpegningsgrundlaget for området.

Det fremgår af habitatdirektivets artikel 6, stk. 3, at:

Alle planer eller projekter, der ikke er direkte forbundet med eller nødvendige for lokalitetens forvaltning, men som i sig selv eller i forbindelse med andre planer og projekter kan påvirke en sådan lokalitet væsentligt, vurderes med hensyn til deres virkninger på lokaliteten under hensyn til bevaringsmålsætningerne for denne. På baggrund af konklusionerne af vurderingen af virkningerne på lokaliteten, og med forbehold af stk. 4, giver de kompetente nationale myndigheder først deres tilslutning til en plan eller et projekt, når de har sikret sig, at den/det ikke skader lokalitetens integritet, og når de - hvis det anses for nødvendigt - har hørt offentligheden.

Habitatdirektivet er implementeret i dansk ret i flere regelsæt, bl.a. planhabitatbekendtgørelsen.^[9]

I redegørelsen til planforslag efter planloven, som i sig selv eller i forbindelse med andre planer og projekter kan påvirke et Natura 2000-område væsentligt, skal der indgå en vurdering af forslagets virkninger på området under hensyn til områdets bevaringsmålsætninger, jf. bekendtgørelsens § 3, stk. 1.^[10]

Viser vurderingen, at det ikke kan udelukkes, at projektet kan skade det internationale naturbeskyttelsesområdes integritet, kan planen ikke vedtages, jf. bekendtgørelsens § 3, stk. 2.

Det forudsættes således i bestemmelserne, at der først skal foretages en vurdering af, om planen kan påvirke et Natura 2000-område væsentligt (væsentlighedsvurdering). Hvis det ikke kan udelukkes, at planen kan medføre en væsentlig påvirkning, skal der foretages en vurdering af virkningen på området (konsekvensvurdering), og denne vurdering skal indgå i planens redegørelse.

Det følger desuden af miljøvurderingslovens bilag 4, jf. § 12, at der i en miljørapport skal indgå oplysninger om ethvert eksisterende miljøproblem, som er relevant for planen, herunder navnlig problemer på områder af særlig betydning for miljøet som f.eks. de områder, der er udpeget efter direktiv 79/409/EØF og 92/43/EØF, det vil sige Natura 2000-områder.

Lokalitetens integritet

Et Natura 2000-områdes integritet omfatter dets grundlæggende kendetegn og økologiske funktioner. Det kan defineres som en sammenhængende sum af områdets økologiske struktur, funktion og de økologiske processer på tværs af området, som gør det i stand til at fastholde de naturtyper, den kombination af naturtyper og/eller artsbestande, som området er udpeget for.^{[11][12]}

En lokalitets integritet som naturtype skades ikke, hvis lokaliteten opretholdes i en gunstig bevaringsstatus, hvilket indebærer en varig opretholdelse af de grundlæggende kendetegn ved den berørte lokalitet, der er knyttet til tilstedeværelsen af naturtypen på udpegningsgrundlaget.^[13]

For så vidt angår arter, er en arts bevaringsstatus defineret i direktivets artikel 1, litra i, som resultatet af alle de forhold, der indvirker på arten og som på lang sigt kan få indflydelse på dens bestandens udbredelse og talrighed inden for det af medlemsstaternes område i Europa, hvor EU-traktaten finder anvendelse. En arts bevaringsstatus anses for gunstig, når

- data vedrørende bestandsudviklingen af den pågældende art viser, at arten på lang sigt vil opretholde sig selv som en levedygtig bestanddel af dens naturlige levesteder, og
- artens naturlige udbredelsesområde hverken er i tilbagegang, eller der er sandsynlighed for, at det inden for en overskuelig fremtid vil blive mindsket, og

- der er og sandsynligvis fortsat vil være et tilstrækkeligt stort levested til på lang sigt at bevare dens bestande

For så vidt angår fugle og fuglebeskyttelsesområder fremgår det af habitatdirektivets artikel 7, at:

Forpligtelserne i artikel 6, stk. 2, 3 og 4, i nærværende direktiv træder i stedet for forpligtelserne i artikel 4, stk. 4, første punktum, i direktiv 79/409/EØF, for så vidt angår de områder, der er udlagt som særligt beskyttede efter artikel 4, stk. 1, eller tilsvarende anerkendt efter artikel 4, stk. 2.

Efter EU-domstolens praksis skal habitatdirektivets artikel 6, stk. 2 og 3, fortolkes samlet og har til formål at sikre samme beskyttelsesniveau for naturtyper og levesteder for arter.^[14] Ifølge EU-domstolen forudsætter en tilladelse til en plan eller et projekt, der er meddelt i henhold til artikel 6, stk. 3, nødvendigvis, at planen eller projektet ikke er egnet til at forårsage forringelse eller væsentlig forstyrrelse i artikel 6, stk. 2's forstand.^[15] Desuden bør vurderingen af forringelse, hvis en sådan vurdering er nødvendig, følge kriterier og metoder svarende til dem, der benyttes ved anvendelsen af artikel 6, stk. 3.^{[16][17]}

Det fremgår endvidere af EU-Kommissionens meddelelse om artikel 6, at formålene med de to bestemmelser er stort set ens.

Efter Planklagenævnets opfattelse må artikel 6, stk. 2, således tillægges betydning for forståelsen af, om der er tale om en skade på et Natura 2000områdes integritet, jf. artikel 6, stk. 3.

Efter artikel 6, stk. 2, træffer medlemsstaterne passende foranstaltninger for at undgå forringelse af naturtyperne og levestederne for arterne i de særlige bevaringsområder samt forstyrrelser af de arter, for hvilke områderne er udpeget, for så vidt disse forstyrrelser har betydelige konsekvenser for dette direktivs målsætninger.

For at vurdere, om en forstyrrelse er væsentlig med hensyn til direktivets målsætninger, og dermed ikke kan tillades, kan faktorer såsom intensitet, hyppighed og varighed af forstyrrelsen tages i betragtning. I den anførte vurdering skal endvidere indgå, at forstyrrelsens væsentlighed kan variere mellem arterne og i henhold til forskellige tidspunkter og betingelser (f.eks. foderressourcer eller gennem forekomst af tilstrækkelige uforstyrrede områder i nærheden).¹⁷

EU-Domstolen har i Kaliakra-dommen i relation til artikel 6, stk. 2, fastslået, at driften af vindmøller kan medføre væsentlige forstyrrelser og en forringelse af de beskyttede fuglearters levesteder, og at den omstændighed, at de omhandlede områder fortsat benyttes af fuglearter på udpegningsgrundlaget ikke er til hinder for en sådan konstatering.^[18] Det følger endvidere af Generaladvokatens forslag til afgørelse,^[19] at det er højst sandsynligt, at arealerne umiddelbart i nærheden af møllerne ikke længere er lige så attraktive for alle beskyttede fuglearter.

Planlægning uden for Natura 2000-området

Med hensyn til den geografiske udstrækning af beskyttelsen har EU-domstolen i Moorburg-sagen fastslået følgende:^[20]

Den omstændighed, at det projekt, hvis miljøvurdering er omtvistet, ikke er beliggende i de berørte Natura 2000-områder, men i væsentlig afstand af disse, længere nede ad Elben, ikke udelukker, at kravene i habitatdirektivets artikel 6, stk. 3, finder anvendelse. Som det nemlig følger af ordlyden af denne bestemmelse, underkastes »alle« planer eller projekter, der ikke er direkte forbundet med eller nødvendige for lokalitetens forvaltning, men som kan påvirke denne væsentligt, den deri fastsatte miljøbeskyttelsesforanstaltning.

Habitatdirektivets krav om væsentligheds- og konsekvensvurdering gælder således også for en plan uden for Natura 2000-området, når denne kan påvirke arter på udpegningsgrundlaget væsentligt.

Anlæg af vindmøller kan f.eks. have en forstyrrende effekt, hvis de anlægges i nærheden af et Natura 2000-område, så fuglearter på udpegningsgrundlaget forhindres i at udnytte levesteder i området, fordi vindmøllerne fungerer som en barriere.^[21]

Særligt om hvepsevåge

Hvepsevåge yngler fortrinsvis i ældre løvskove, men kan i Jylland benytte nåletræsplantager. Hvepsevåger lever hovedsagelig af hvepse- og humlebilaver, som den graver op af jorden, og kan supplere med andre fødeemner som mus og fugleunger. Hvepsevågen er knyttet til skove, men kræver åbne områder som heder og enge i nærheden til fouragering.

Særligt om trane

Trane yngler i åbne og uforstyrrede, næringsfattige hedemoser og mindre skovmoser. Traner spiser overvejende planteføde, men kan også tage insekter og andre smådyr, som de finder i moser og enge.^[22] Ifølge DOF-basen kan tranen også søge føde på marker.

Særligt om stor hornugle

Stor hornugle yngler på skrænter i grusgrave eller i større skove med begrænset menneskeaktivitet.

Særligt om natravn

Natravnens foretrukne ynglebiotop er hedeområder, men på grund af mangel heraf har den fundet nye biotoper som fyrreskov på sandet bund. Området skal være relativt åbent, men gerne med større træer, hvor der er mange nataktive insekter, der udgør natravnens føde.

Særligt om isfugl

Isfugl yngler og fouragerer ved fiskerige åer og søer med skov- og kratbevoksede brinker.

Særligt om sortspætte

Sortspætte foretrækker blandingsskove, hvor bevoksninger af ældre bøgeskov støder op til nåleskavsarealer, og den har brug for tykstammede træer til at etablerer sit redehul ca. 10 meter oppe.

Særligt om hedelærke

Hedelærke yngler på klitheder og heder med hegn af træer eller med spredte træer og buske og større rydninger i nåleplantager.

Særligt om Rødrygget tornskade

Rødrygget tornskade yngler på lysåbne, insektrige lokaliteter med spredte buske, krat eller levende hegn, og den flyver stort set altid lavt over landskabet, når den bevæger sig rundt i yngleområderne.

Planklagenævnets vurdering i forhold til Natura 2000-områder

Det fremgår af miljørapporten, at kommunen har foretaget en væsentlighedsvurdering og i den forbindelse har vurderet, at de planlagte vindmøller ikke vil få en negativ påvirkning af fugle, herunder af fuglearterne på udpegningsgrundlaget for det nærliggende fuglebeskyttelsesområde F34.

Det fremgår endvidere, at vurderingen er foretaget på baggrund af en række observationer fra området og 10 års fugledata fra DOF-basen, og at det er vurderet, at området ikke er særligt rigt på fuglearter, og at der ikke er væsentlige forekomster af beskyttede arter. Det fremgår, at kommunen i 2022 har fået foretaget en feltundersøgelse af forekomsten af fuglene på udpegningsgrundlaget for det nærliggende fuglebeskyttelsesområde F34.

Planklagenævnet finder på baggrund af ovenstående, at kommunens vurdering af planens påvirkning af fugle, herunder fugle på udpegningsgrundlaget for fuglebeskyttelsesområde F34, er tilstrækkelig. Nævnet finder desuden, at der ikke er grundlag for at tilsidesætte kommunens faglige vurdering af, at lokalplanen ikke vil medføre en væsentlig påvirkning af fugle.

Planklagenævnet lægger ved vurderingen navnlig vægt på, at kommunen har foretaget en gennemgang af fuglearterne på udpegningsgrundlaget for det nærliggende fuglebeskyttelsesområde F34 på baggrund af eksisterende viden og en supplerende feltundersøgelse af forekomsten af de pågældende arter i planområdet. Nævnet lægger herved vægt på, at de otte fuglearter er på udpegningsgrundlaget som ynglefugle, og at det dermed er dækkende for undersøgelsen, at den er foretaget på seks dage hen over sommeren.

I forhold til trækfugle og fugle i øvrigt, lægger Planklagenævnet vægt på, at planområdet ikke ligger på en kendt trækrute for fugle, og at der ikke er registreret mange eller store flokke af fouragerende trækfugle i området.

Planklagenævnet bemærker, at DOF-basen er en database over observationer af fugle, der indføres på frivilligt grundlag, og at kommunen ikke er forpligtet til at indtaste observationer i databasen. Det kan således ikke føre til afgørelsernes ugyldighed, at kommunens observationer i sommeren 2022 ikke er opdateret i DOF-basen.

For så vidt angår ændringer i en tidligere udarbejdet rapport, bemærker Planklagenævnet, at kommunen til brug for miljøvurderingen af lokalplan nr. 276 i 2020 har fået udarbejdet en rapport om forekomst af flagermus ved Ulkær Mose.

Det fremgår af rapporten, at metodeafsnittet er opdateret den 28. juni 2022.

Det er i afsnittet om dataindsamling blandt andet præciseret, hvilke flagemusdetektorer, der er anvendt til undersøgelsen, herunder oplysninger om, at de regelmæssigt kalibreres, ligesom det er specificeret, hvilket software, der er blevet anvendt til at analysere data. Endvidere er tilføjet en nærmere beskrivelse af, hvordan flagermus er grupperet i rapporten, samt en redegørelse for baggrunden for registrering af dato og tid for hver optagelse af flagermus.

Planklagenævnet finder, at kommunen ikke var forpligtet til at foretage nye undersøgelser om forekomst af flagermus i området som følge af ændringerne i rapportens metodeafsnittet i forhold til de undersøgelser, der er foretaget i forbindelse med vedtagelsen af lokalplan nr. 276. Nævnet lægger herved vægt på, at der er tale om præciserende og uddybende tilføjelser i et metodeafsnit, der ikke ændrer på rapportens afsnit om observationer eller konklusioner, og at det ikke er en opdatering, der beskriver en ny måde at indsamle data på.

Planklagenævnet kan således ikke give medhold i klagepunkterne.

2.3. Høringsprocessen

2.3.1. Klagen

Det fremgår af klagen, at kommunen ikke har inddraget naboerne i forbindelse med udarbejdelsen af lokalplanen, herunder indkaldt til et borgermøde, på trods af, at kommunen har udarbejdet en ny miljørapport i forbindelse med fremlæggelsen af et nyt lokalplanforslag.

2.3.2. Generelt om høringsprocessen

En kommunes vedtagelse af en lokalplan skal ske i overensstemmelse med de retningslinjer, som er fastsat i planlovens kapitel 6.

En kommune kan vedtage et forslag til en lokalplan endeligt, når forslaget har været fremlagt offentligt med en frist på mindst 4 uger til fremsættelse af indsigelser, jf. planlovens § 24, stk. 5. Kommunen kan for forslag til lokalplaner af mindre betydning fastsætte en kortere frist, dog på mindst 2 uger, jf. planlovens § 24, stk. 6. Fristen skal være passende og tillade rimelig tid til at informere

offentligheden og til, at offentligheden kan forberede sig på og opnå reel deltagelse i processen, jf. planlovens § 24, stk. 7.

Offentligheden, berørte myndigheder og berørte stater skal have adgang til dels udkastet til planen, dels den ledsagende miljørapport, jf. § 32, stk. 4. De tidsfrister, som fremgår af planloven i forhold til indsigelser m.v. mod planforslag, finder anvendelse på såvel udkastet til plan som den ledsagende miljørapport, jf. § 32, stk. 6.

Efter offentlighedsfasen skal kommunen udarbejde en sammenfattende redegørelse, hvoraf det bl.a. skal fremgå, hvordan de udtalelser, der er indkommet i offentlighedsfasen, er taget i betragtning, jf. § 13, stk. 2, nr. 2.

Hverken planloven eller miljøvurderingsloven indeholder ikke et krav om, at kommunen skal afholde borgermøde i forbindelse med en planvedtagelse.

2.3.3. Planklagenævnets vurdering

Det fremgår af sagens oplysninger, at der under en debatfase i 2020 blev afholdt et borgermøde i forbindelse med planlægning for vindmøller ved Ulkær Mose.

Det fremgår endvidere, at kommunen den 24. april 2023 besluttede, at der ikke skulle afholdes et borgermøde i høringsperioden for forslag til lokalplan nr. 447, idet forslaget rummede ganske få ændringer i forhold til den ophævede lokalplan nr. 276.

Kommunen offentliggjorde lokalplanforslag nr. 447 med tilhørende miljørapport den 3. maj 2023, hvorefter miljørapporten og planforslaget var i offentlig høring til og med den 28. juni 2023, dvs. i en periode på 8 uger.

Kommunen har således overholdt reglerne om offentlighedsperiode i planlovens § 27, stk. 1, 1. pkt., jf. § 24, stk. 5.

Efter offentlighedsfasen udarbejdede kommunen en sammenfattende redegørelse for, hvordan miljørapporten og høringssvarene er taget i betragtning.

Det fremgår af den sammenfattende redegørelse, s. 22, at der under den offentlige høring af planforslagene og den tilhørende miljørapport er indkommet i alt 14 høringssvar, og behandlingen af de indkomne høringssvar fremgår af et

separat dokument, som i forbindelse med den politiske behandling af sagen var vedlagt som et bilag. I dokumentet er der gengivet et resumé af alle de indkomne indsigelser.

Kommunen har således inddraget indsigelserne i behandlingen af planforslagene og miljørapporten.

Planklagenævnet bemærker, som nævnt i afsnit 2.3.2, at kommunen ikke efter miljøvurderingsloven eller planloven er forpligtet til at imødekomme indsigelser mod miljørapporten eller planforslaget, ligesom kommunen ikke er forpligtet til at indkalde til et borgermøde.

Planklagenævnet kan på den baggrund ikke give medhold i klagepunktet.

2.4. Kommunens miljøvurdering

2.4.1. Miljøvurderingsloven generelt

Når en myndighed i medfør af lovgivningen tilvejebringer planer og programmer inden for fysisk planlægning og arealanvendelse, som fastlægger rammerne for fremtidige anlægstilladelser til projekter omfattet af miljøvurderingslovens bilag 1 og 2, skal der efter lovens § 8, stk. 1, nr. 1, udarbejdes en miljøvurdering. Hvis planen fastlægger anvendelsen af mindre områder på lokalt plan eller alene angiver mindre ændringer, skal der kun gennemføres en miljøvurdering, hvis gennemførelsen af planen må antages at få væsentlig indvirkning på miljøet, jf. § 8, stk. 2, nr. 1. Efter miljøvurderingslovens § 8, stk. 1, nr. 3, skal der endvidere udarbejdes en miljøvurdering af andre planer, som i øvrigt fastlægger rammerne for fremtidige anlægstilladelser til projekter, når myndigheden vurderer, at planen kan få væsentlig indvirkning på miljøet. Derudover skal der gennemføres en miljøvurdering, hvis planen medfører krav om en vurdering af virkningen på et internationalt naturbeskyttelsesområde under hensynstagen til områdets bevaringsmålsætning, jf. lovens § 8, stk. 1, nr. 2.

Myndigheden skal snarest muligt gennemføre en miljøvurdering, hvor dette er påkrævet efter § 8, stk. 1, hvilket følger af lovens § 9. Formålet med bestemmelsen er at sikre, at integreringen af miljøhensyn foretages i forbindelse med udarbejdelsen af planen, og dermed på et tidligt tidspunkt i processen, således at der kan tages hensyn til den miljømæssige indvirkning på et tidspunkt,

hvor det fortsat er muligt at inddrage de miljømæssige aspekter i planens udformning.

Ved den endelige vedtagelse af en plan skal kommunen bl.a. inddrage miljørapporten, jf. miljøvurderingslovens § 13, stk. 1.

2.4.2. Generelt om indhold af miljørapporten

Formålet med miljøvurderingsloven er at sikre et højt miljøbeskyttelsesniveau og bidrage til integrationen af miljøhensyn under udarbejdelsen og vedtagelsen af planer og programmer, jf. lovens § 1.

En miljørapport skal på baggrund af de oplysninger, der er nævnt i bilag 4, vurdere den sandsynlige væsentlige indvirkning på miljøet af planens gennemførelse og rimelige alternativer under hensyn til planens mål og geografiske anvendelsesområde, jf. § 12, stk. 1. En miljørapport skal som udgangspunkt fokusere på den del af planens gennemførelse, der forventes at få væsentlig indvirkning på miljøet. Alle aspekter af gennemførelsen af planen skal dog undersøges, da de tilsammen kan få væsentlig indvirkning på miljøet.

En miljørapport skal indeholde de oplysninger, som med rimelighed kan forlanges med hensyn til aktuel viden og gængse vurderingsmetoder samt til, hvor detaljeret planen er, hvad den indeholder, og på hvilket trin i et beslutningsforløb planen befinder sig, og hvorvidt bestemte forhold vurderes bedst på et andet trin i det pågældende forløb, jf. lovens § 12, stk. 2.

2.4.3. Grundvand og okker

Klagen

Det fremgår af klagen, at kommunen ikke har lavet grundige beregninger og beskrivelser af, hvordan okkerforurening kan undgås ved grundvandssænkning i forbindelse med realiseringen af planen, herunder nærmere om placering af etablering af nye okkerbassiner, og at planerne tillader en vis tilstandsændring af to vandløb i området. Det fremgår endvidere, at beregningerne af udvaskning af jern ikke er medtaget i miljørapporten, men er indsat uden nærmere oplysninger.

Generelt om § 3-områder og okker

Det fremgår af miljøvurderingslovens bilag 4, litra c og d, at der i en miljøvurdering bl.a. skal gives oplysninger om miljøforholdene i områder, der kan blive væsentligt berørt, samt om ethvert eksisterende miljøproblem, som er relevant for planen, herunder navnlig problemer på områder af særlig betydning for miljøet. Desuden fremgår det af miljøvurderingslovens bilag 4, litra f, at en miljørapport skal indeholde oplysninger om den sandsynlige væsentlige indvirkning på miljøet, herunder spørgsmål som f.eks. den biologiske mangfoldighed, fauna, flora, jordbund, vand og landskab, herunder det indbyrdes forhold mellem disse faktorer.

Dette indebærer efter Planklagenævnets opfattelse, at det efter omstændighederne skal indgå i en miljøvurdering, hvis en plan kan påvirke et område, som er beskyttet efter § 3 i naturbeskyttelsesloven. Det er i den forbindelse uden betydning, om området ligger uden for lokalplanområdet. Det afgørende er, om planen kan have en indvirkning på området.

Planklagenævnet finder ligeledes, at der efter omstændighederne vil være krav om, at en miljørapport indeholder en beskrivelse af håndtering af vand, som oppumpes i forbindelse med en grundvandssænkning som følge af opførelsen af det planlagte, såfremt vandet kan medføre væsentlige indvirkninger på miljøet.

Generelt om overvågnings- og afværgeforanstaltninger

Miljørapporten skal indeholde en beskrivelse af de påtænkte foranstaltninger vedrørende overvågning af de væsentlige indvirkninger på miljøet ved planens gennemførelse, jf. miljøvurderingslovens § 12, stk. 4.

Kommunens undersøgelser og vurderinger

Lokalplanen

Det fremgår af lokalplanens redegørelse om forhold til vandområdeplaner, s. 10, at dele af vandløbene omkring lokalplanområdet er målsat i gældende vandområdeplaner, herunder Sognegrøften ca. 500 m nordvest for lokalplanområdet og Højris Å ca. 3 km nordvest for lokalplanområdet. Realiseringen af planen må ikke medføre en forringelse af den økologiske

tilstand i målsatte vandløb eller forhindre fremtidig opnåelse af vandløbenes målsætning.

Det fremgår, at tilstanden i Sognegrøften i basisanalysen for vandområdeplanerne 2021-2027 er 'moderat økologisk potentiale', og at Højris Å er i 'dårlig økologisk tilstand'. Det fremgår endvidere, at tilstandsvurderingen af vandløbet Højris Å fortsat er 'dårlig økologisk tilstand', mens tilstanden for Sognegrøften er fastsat til 'dårlig økologisk potentiale'. Miljømålet for begge vandløbsstrækninger er 'god økologisk tilstand'.

Om vandløb beskyttet efter naturbeskyttelseslovens § 3 fremgår det af lokalplanens redegørelse, at nærmeste vandløb omfattet af § 3-beskyttelsen er Storå/Højris Å, Mosegrøften/Sognegrøften og Afledningsgrøften, at disse vandløb krydser lokalplanområdet flere steder, og at der må ikke ske tilstandsændringer i de beskyttede vandløb som følge af planens realisering.

Det fremgår, at det vurderes, at ved brug af passende afværgeforanstaltninger, dels i forhold til hindring af udtørring og dels i forhold til hindring af okkerforurening, vil midlertidige grundvandssænkninger omkring mølleplaceringerne ikke påvirke områdets beskyttede vandløb negativt, herunder den økologiske tilstand i målsatte vandløb.

Miljørapporten

Det fremgår af miljørapporten om okkerundersøgelser, s. 17, at der er gennemført en undersøgelse af områdets okker- og pyritforhold, og at der på baggrund af screening og feltbesøg i området er udtaget vandprøver ved hver af de 11 vindmølleplaceringer, som er analyseret for okkerindhold.

Der er herefter gennemført en opfølgende undersøgelse med jordprøver på tre lokaliteter, der er analyseret for pyritforekomster, og den forventede jernudvaskning er beregnet. Metoderne bag undersøgelse og modelberegninger er beskrevet i detaljer i bilag til miljørapporten.

Det fremgår af miljørapporten om grundvand og okker, s. 26, at planområdet er okkerholdigt, og at en midlertidig grundvandssænkning under anlægsfasen potentielt kan medføre en okkerforurening af vandløb m.m., når der oppumpes og udledes vand.

Om placeringen af vindmøllerne fremgår det, at vindmøllerne nr. 1-7 er placeret i et område, der er kortlagt med stor okkerrisiko, og at vindmøllerne

nr. 8-11 ligger i et område kortlagt med ingen okkerrisiko. Det bemærkes hertil, at der er gennemført en mere omfattende undersøgelse af området okker- og pyritforhold, da pyritindholdet i jordlagene kan variere meget inden for små lokale områder.

Det fremgår af miljørapporten, s. 28, om de beregnede resultater for de fire nærliggende vandløb, at der potentielt kan ske okkerforurening ved iltning af jordlag omkring anlægsgrave. De beregnede resultater viser en beskeden udledning de første år fra anlæg for to af de nærmeste vandløb, Storåen og Højris Å. Disse to vandløb er samtidig de mest udsatte vandløb.

Det fremgår, at de beregnede resultater for vandløbene Mosegrøften og Sognegrøften/Afledningsgrøften viser en noget større merudledning, der er over det anbefalede for målsatte vandløb. Vandløbene er dog ikke-målsatte vandløb, og er væsentligt påvirkede af okkerforurening i dag. Det antages, at udledningen i praksis vil være lavere, eller betydeligt lavere, end de beregnede værdier, afhængigt af, hvor hurtigt det oppumpede grundvand vil nedsive og nå frem til vandløbene.

Det vurderes i miljørapportens afsnit om påvirkning under anlægsfasen, s. 36, at okkerudledningen til Storå højst vil øges marginalt som følge af anlægsaktiviteterne og ikke vil udgøre en trussel af større betydning for okkerniveaet i Storåsystemet, og særligt ikke, da udledningen stort set forventes at foregå via nedsivning samt eksisterende okkerrensingsanlæg, som allerede er etableret.

Det vurderes samtidig relevant at gennemføre en række afværgeforanstaltninger, herunder måleprogrammer for okkerniveauer, etablering af kontrollerede nedsivningsarealer, tilførsel af kalk på afgravede arealer og i nedsivningsarealer samt en sikring af funktionaliteten af det eksisterende okkerrensingsanlæg. Det vurderes samlet, at projektet med de beskrevne afværgeforanstaltninger forventeligt ikke vil kunne medføre en okkerforurening af betydning, hverken som følge af oppumpet grundvand eller som følge af en tørlægning fra pyritholdige jordlag under anlægsfasen eller i den efterfølgende driftsfase.

Det er i rapporten vurderet på baggrund af geotekniske borer, at vandtilstrømningen i området vil være så stor, at midlertidige grundvandssænkninger i en periode på tre måneder i forbindelse med støbning af fundamenter kun vil være lokal omkring fundamentet og dermed ikke vil have

betydning for de omkringliggende § 3-beskyttede arealer. Kommunen vil derfor stille som vilkår, at der ikke sker grundvandssænkning samtidig ved mølle 2 og 3 samt mølle 6 og 7, da disse møller er placeret nærmest § 3-beskyttede områder.

Det fremgår af det ikke-tekniske resume, miljørapporten s. 42, at midlertidige grundvandssænkninger omkring mølleplaceringerne ved brug af passende afværgeforanstaltninger, ikke vurderes at påvirke områdets beskyttede naturtyper og vandløb negativt samt den økologiske tilstand i målsatte vandløb, herunder Sognegrøften og Højris Å.

Planklagenævnets vurdering

Planklagenævnet finder, at kommunen har overholdt miljøvurderingslovens minimumskrav til indholdet af en miljørapport i forhold til okker og således har foretaget en tilstrækkelig undersøgelse og vurdering af påvirkning fra okker af vandløb ved grundvandssænkning under anlægsfasen.

Planklagenævnet lægger herved vægt på, at lokalplanredegørelsen og miljørapporten indeholder en beskrivelse af forholdet til vandområdeplanerne samt områdets § 3-beskyttede natur og okkerkortlægningen i området, og at kommunen har foretaget undersøgelser af planområdets okker- og pyritforhold, og nærmere redegør for okkerforureningens påvirkning af § 3beskyttet natur og den økologiske tilstand i henhold til vandområdeplan 20212027 under anlægsfasen.

Planklagenævnet lægger endvidere vægt på, at der i miljørapporten er beskrevet en række afværgeforanstaltninger, der skal sikre at mølleplaceringerne ikke påvirker områdets beskyttede vandløb negativt, og at det på den baggrund er vurderet, at midlertidig grundvandssænkninger omkring mølleplaceringerne ikke vil påvirke områdets beskyttede naturtyper og vandløb negativt, herunder den økologiske tilstand i de målsatte vandløb Sognegrøften og Højris Å.

I forlængelse heraf bemærker Planklagenævnet, at der på baggrund af planloven og miljøvurderingsloven ikke kan stilles krav om, at det nærmere præciseres, hvor de afhjælpende fordybninger/bassiner til filtrering af okker skal placeres på de omkringliggende marker. Det afgørende er, om miljørapporten indeholder oplysninger, som gør det muligt at vurdere planens indvirkninger på miljøet.

Planklagenævnet bemærker i øvrigt, at det er uhensigtsmæssigt, at den offentliggjorte miljørapport ikke indeholder de beregninger, der lagt til grund for rapportens konklusioner, men finder dog, at miljørapporten ikke af den grund er ugyldig. Nævnet bemærker i forlængelse heraf, at beregningerne indgik i den miljørapport, der var vedlagt som bilag til dagsorden for byrådsmøde den 24. april 2023, hvor byrådet vedtog lokalplanforslaget.

Planklagenævnet kan på den baggrund ikke give medhold i klagepunktet.

2.4.4. § 3-beskyttede områder

Klagen

Det fremgår af klagen, at det i miljørapporten er beskrevet, at to vindmøller placeres henholdsvis 15 og 25 m fra en mose omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3, og at dette er i strid med en tidligere afgørelse om placering af byggeri tæt på beskyttet natur. Klageren anfører, at § 3-natur er dynamisk.

Planklagenævnet har forstået det som en klage over, at miljørapporten ikke i tilstrækkelig grad beskriver § 3-naturområderne i planområdet og planens påvirkning heraf.

Generelt om § 3-områder

Det fremgår af miljøvurderingslovens bilag 4, litra c, d og f, jf. § 12, stk. 1, at der i en miljøvurdering bl.a. skal gives oplysninger om miljøforholdene i områder, der kan blive væsentligt berørt, ethvert eksisterende miljøproblem, som er relevant for planen, herunder navnlig problemer på områder af særlig betydning for miljøet, samt den sandsynlige væsentlige indvirkning på miljøet, herunder spørgsmål som den biologiske mangfoldighed, fauna, flora og landskab.

Dette indebærer efter Planklagenævnets opfattelse, at det efter omstændighederne skal indgå i en miljøvurdering, hvis en plan kan påvirke et område, som er beskyttet efter § 3 i naturbeskyttelsesloven. Det er i den forbindelse uden betydning, om området ligger uden for lokalplanområdet. Det afgørende er, om planen kan have en *indvirkning* på området.

Planklagenævnets vurdering

Det fremgår af miljørapporten, s. 25, om § 3-beskyttet natur, at de planlagte vindmøller, arbejdsarealer og adgangsveje placeres på dyrkede åbne arealer. Dog placeres to møller tæt på naturbeskyttet natur, således at vindmølle 2 placeres ca. 25 meter fra delvis tilvokset § 3-beskyttet hede og vindmølle 3 placeres ca. 15 meter fra § 3-beskyttet eng. Desuden løber adgangsvejene flere steder langs med naturbeskyttede arealer og vandløb, mens vejforløbet for den sydlige adgangsvej løber på tværs af et areal med § 3-beskyttet eng og enkelte steder krydser § 3-beskyttede vandløb. Beskyttede vandløb vil endvidere få nye vejoverkørsler nogle få steder.

Det fremgår endvidere af miljørapporten, s. 35, at placeringen af nye vindmøller og de tilhørende arbejdsarealer ligger uden for naturbeskyttede § 3 naturarealer. Områdets § 3-beskyttede vandløb krydses dog enkelte steder af de nye adgangsveje til vindmøllerne og den sydlige del heraf løber på tværs af et areal med § 3-beskyttet eng. Foruden renovering og etablering af overkørsler over vandløb og omdannelse af ca. 500 m² eng til ny adgangsvej, indebærer projektforslaget ikke ændringer af naturbeskyttede områder eller vandløb. Det vurderes, at projektforslaget ikke påvirker områdets beskyttede naturtyper negativt. Der etableres et erstatningsareal for det beskyttede engareal, der udlægges til adgangsvej, og ved brug af passende afværgeforanstaltninger vurderes midlertidige grundvandssænkninger omkring mølleplaceringerne ikke at påvirke områdets beskyttede naturtyper og vandløb negativt.

Planklagenævnet finder på baggrund heraf, at kommunen har overholdt miljøvurderingslovens minimumskrav til indholdet af en miljørapport og i tilstrækkeligt omfang har redegjort for og beskrevet planens påvirkning af § 3-natur. Der henvises i øvrigt til afsnit 2.4.3.

Planklagenævnet bemærker, at der ikke er noget til hinder for, at der vedtages en plan, som forudsætter dispensation fra naturbeskyttelsesloven § 3 om forbud mod ændring i tilstand i beskyttet natur.

Planklagenævnet bemærker endvidere, at en kommunes afgørelse efter naturbeskyttelsesloven og regler udstedt efter denne lov, kan påklages til Miljø- og Fødevarerklagenævnet, jf. naturbeskyttelseslovens § 78, stk. 1.

Planklagenævnet kan således ikke give medhold i klagepunktet.

2.4.5. Jordbalance og terrænregulering

Klagen

Det fremgår af klagen, at miljørapporten ikke klart beskriver, hvordan der kan skabes jordbalance inden for planområdet, når området skal ændres til lavbundsområde og terrænet skal hæves.

Generelt om jordbundsforhold

I en miljørapport skal der bl.a. indgå oplysninger om den sandsynlige væsentlige indvirkning på miljøet, herunder bl.a. jordbund, jf. miljøvurderingslovens bilag 4, litra f, jf. § 12. Der skal desuden gives oplysninger om de miljøbeskyttelsesmål, der er fastlagt på internationalt plan, fællesskabsplan eller medlemsstatsplan, og som er relevante for planen, og hvordan der under udarbejdelsen af den er taget hensyn til disse mål og andre miljøhensyn, jf. lovens bilag 4, litra f, jf. § 12.

Planklagenævnets vurdering

Det fremgår bl.a. af scopingnotat om forventede fokusområder i kommende planlægning og miljøkonsekvensundersøgelse for vindmølleprojekt ved Ulkær Mose, at projektområdets lavtliggende terræn kan være indikator på et område med højere grundvandsniveau, og at behovet for grundvandssænkninger under anlægsfasen for vindmøller, forventet omfang og evt. miljømæssige påvirkninger som følge af dette, vil blive undersøgt nærmere.

Endvidere fremgår det af scopingnotatet om forhold til anden planlægning, at projektområdet ligger i et område udpeget som lavbundsareal i kommuneplanen, og at det skal afklares, hvorvidt opførelsen af vindmøller og tilhørende tilslutningsanlæg kan medføre konflikter ift. retningslinjerne for denne udpegning.

Det fremgår af miljørapporten, s. 10, at lokalplanen, for at imødekomme ønsket om, at de lavbundede arealer i Ulkær Mose i fremtiden kan genoprettes som vådområde, giver mulighed for at terrænregulere med +/- 1 meter. Vindmølleprojektet ved Ulkær Mose vurderes derfor ikke at forhindre

genoprettelse af de lavbundede arealer som vådområde, hvis dette skulle blive aktuelt. Lokalplanen vurderes ikke at være i uoverensstemmelse med kommuneplanens retningslinjer for lavbundede arealer.

Det fremgår endvidere af miljørapporten, s. 12, at det inden for lokalområdet skal tilstræbes, at de samlede jord- og anlægsarbejder resulterer i jordbalance. Det vil sige, at overskydende jord skal genanvendes inden for lokalplanområdet.

Desuden fremgår det af lokalplanens § 8.3, at der højst må foretages terrænregulering på +/- 1 meter i forhold til eksisterende terræn ved opstilling af vindmøllerne uden byrådets godkendelse, dog ikke under kote 0,0.

Planklagenævnet finder på baggrund af ovennævnte, at kommunen har overholdt miljøvurderingslovens minimumskrav til indholdet af en miljørapport, og at kommunen ikke er forpligtet til i nærmere omfang at beskrive, hvordan jordbalance kan opnås inden for planområdet. Nævnet bemærker her til, at jordbundsforholdene i området er beskrevet, og at der er fastsat bestemmelser om terrænregulering. Nævnet kan således ikke give medhold i klagepunktet.

3. Afsluttende bemærkninger

Planklagenævnet kan ikke give medhold i klagen over den miljøvurdering, som er gennemført i forbindelse med Ikast-Brande Kommunes endelige vedtagelse af lokalplan nr. 447, Vindmøller, Ulkær Mose, Det åbne land.

Planklagenævnet kan heller ikke give medhold i klagen over den endelige vedtagelse af lokalplan nr. 447, Vindmøller, Ulkær Mose, Det åbne land.

Afgørelsen er truffet af formanden på nævnets vegne, jf. § 4, stk. 1, i lov om Planklagenævnet.

Planklagenævnets afgørelse er endelig og kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed, jf. § 3, stk. 3, i lov om Planklagenævnet.^[23] Eventuel retssag til prøvelse af afgørelsen skal være anlagt inden 6 måneder, jf. § 3, stk. 4, i lov om Planklagenævnet.

De indbetalte klagegebyrer tilbagebetales ikke. Klagegebyrer tilbagebetales kun, hvis nævnet har afvist at behandle sagen, hvis klagen tilbagekaldes, eller hvis nævnet giver klageren medhold eller i øvrigt ændrer den afgørelse, der er klaget over. Det er ikke tilfældet i denne sag. Planklagenævnets afgørelse vedrørende

klagegebyret kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed. Der henvises til § 3 i gebyrbekendtgørelsen for Planklagenævnet.^[24]

[1] Planen kan søges frem på plandata.dk: <http://kort.plandata.dk/searchlist/#/>.

[2] Lovbekendtgørelse nr. 1392 af 4. oktober 2022 om naturbeskyttelse. ³ Sagsnr. 21/12830, 21/12831 og 21/12832.

[3] [Natura 2000-plan 2022-27, Sepstrup Sande, Vrads Sande, Velling Skov og Palsgård Skov, s. 13.](#)

[4] [Natura 2000-plan 2022-27, Sepstrup Sande, Vrads Sande, Velling Skov og Palsgård Skov, s. 13.](#) ⁶ Bekendtgørelse af lov om miljøvurdering af planer og programmer og af konkrete projekter (VVM), jf. lovbekendtgørelse nr. 4 af 3. januar 2023.

[5] Lov om planlægning, jf. lovbekendtgørelse nr. 223 af 1. marts 2024.

[6] Oprindeligt Rådets direktiv 79/409/EØF af 2. april 1979 om beskyttelse af vilde fugle. Det oprindelige direktiv og senere ændringer er nu kodificeret i Europa-Parlamentet og Rådets direktiv 2009/147/EF af

[7] . november 2009 om beskyttelse af vilde fugle.

[8] Rådets direktiv 92/43/EØF af 21. maj 1992 om bevaring af naturtyper samt vilde dyr og planter.

[9] Bekendtgørelse nr. 1383 af 26. november 2016 om administration af planloven i forbindelse med internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter.

[10] Dette gælder dog ikke planforslag, som er direkte forbundet med eller nødvendige for et Natura 2000områdets forvaltning.

[11] EU-Kommissionens meddelelse "Forvaltning af Natura 2000-lokaliteter – Bestemmelserne i artikel

[12] i habitatdirektivet 92/43/EØF", 2018, afsnit 3.6.4.

[13] EU-Domstolens dom af 11. april 2013 i sag C-258/11 (Sweetman), præmis 39.

[14] EU-domstolens dom af 11.april 2013 i sag C-258/11 (Sweetman), præmis 32.

[15] EU-domstolens dom af 7. september 2004 i sag C-127/02 (Waddenzee), præmis 36.

[16] EU-domstolens dom af 14. januar 2016 i sag C-399/14 (Grüne Liga Sachsen), præmis 54. ¹⁷ EU-Kommissionens meddelelse "Forvaltning af Natura 2000-lokaliteter – Bestemmelserne i artikel

[17] i habitatdirektivet 92/43/EØF", 2018, afsnit 2.9.2.

[18] EU-domstolens dom af 14. januar 2016 i sag C-141/14 (Kaliakra), præmis 75-76.

[19] Forslag til afgørelse i sag C-141/14, præmis 97.

[20] EU-Domstolens dom af 26. april 2017 i sag C-142/16 (Moorburg), præmis 29.

[21] Habitatvejledningen (vejledning nr. 48 til bekendtgørelse nr. 1595 af 6. december 2018 om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter, Miljøstyrelsen), december 2020, afsnit 4.4.1.

[22] <https://mst.dk/natur-vand/natur/artsleksikon/fugle/trane/>.

[23] Lov nr. 1658 af 20. december 2016 om Planklagenævnet.

[24] Bekendtgørelse nr. 108 af 28. januar 2017 om gebyr for indbringelse af klager for Planklagenævnet.

Lovområder:

Miljøvurderingsloven

Planloven, retlig (efter 1. februar 2017)